

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 26 listopada 2025 r.

Poz. 8608

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.235.2025.4

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 24 listopada 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436)

orzekam

nieważność zwrotu: „, uprzedzony o odpowiedzialności karnej z art. 233 §1 Kodeksu Karnego za składanie fałszywych zeznań lub zatajenie prawdy, zagrożonych karą pozbawienia wolności do lat 3” zawartego we wzorze Wniosku o przyznaniu pomocy finansowej w ramach programu osłonowego w 2026 roku, stanowiącym załącznik nr 1 do załącznika nr 1 do uchwały nr XIV/143/25 Rady Miejskiej w Szamocinie z dnia 23 października 2025 r. w sprawie uchwalenia gminnego programu osłonowego „Pomoc dzieciom z niepełnosprawnościami zamieszkałym na terenie Gminy Szamocin w wyrównaniu szans rozwojowych na rok 2026” - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 23 października 2025 r. Rada Miejska w Szamocinie podjęła uchwałę nr XIV/143/25 w sprawie uchwalenia gminnego programu osłonowego „Pomoc dzieciom z niepełnosprawnościami zamieszkałym na terenie Gminy Szamocin w wyrównaniu szans rozwojowych na rok 2026”, zwanej dalej „uchwałą”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 7 pkt 5, art. 17 ust. 2 pkt 4 oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 1214)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 29 października 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Mocą badanej uchwały Rada Miejska w Szamocinie uchwaliła gminny program osłonowy „Pomoc dzieciom z niepełnosprawnościami zamieszkałym na terenie Gminy Szamocin w wyrównaniu szans rozwojowych na rok 2026”, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały, zwany dalej „Programem”.

Jako podstawę prawną podjęcia uchwały powołano przepisy art. 7 pkt 5, art. 17 ust. 2 pkt 4 oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302), zwanej dalej „u.p.s.”. Zgodnie z art. 7 pkt 5 u.p.s., pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu niepełnosprawności. W art. 17 ust. 2 u.p.s. ustawodawca sformułował katalog zadań własnych gminy, wymieniając w pkt 4 „podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych”. Z kolei w myśl art. 110 ust. 10 u.p.s.: „Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej”. Przywołany ust. 9 w art. 110 u.p.s. stanowi, że: „Kierownik ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektor centrum usług

społecznych, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”.

Z analizy treści uchwały i załączników stanowiących jej integralną część wynika, że posiada ona przymiot aktu prawa miejscowego. Przyjęty tą uchwałą Program zawiera normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, a jednocześnie w § 3 uchwały postanowiono o jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Zgodnie z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach ustaw. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obliuguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11; wszystkie prezentowane w niniejszym rozstrzygnięciu nadzorczych orzeczenia sądów administracyjnych są opublikowane w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę. Przy ocenie aktu prawa miejscowego należy mieć zatem na względzie, że akt ten nie może naruszać nie tylko regulacji ustawy zawierającej delegację do jego ustanowienia, ale również przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych ustaw pozostających w pośrednim lub bezpośrednim związku z regulowaną materią.

W rozdziale V Programu, zatytułowanym „Sposób realizacji programu”, przyjęto m.in., że: „Pomoc finansową w ramach programu przyznaje się na wniosek rodzica, opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego dziecka” (pkt 6 zdanie pierwsze), przy czym „Wnioski składa się w terminie od 1 do 31 marca 2026 r. w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szamocinie wg wzoru określonego w zał. nr 1 do programu” (pkt 7 zdanie pierwsze). W uchwalonym wzorze Wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach programu osłonowego w 2026 roku, stanowiącym załącznik nr 1 do Programu, w jego końcowej części I przeznaczonej do wypełnienia przez wnioskodawcę, zawarto cztery oświadczenia. Zastrzeżenia organu nadzoru budzi oświadczenie o treści: „1. Ja niżej podpisany(a), uprzedzony(a) o odpowiedzialności karnej z art. 233 §1 Kodeksu Karnego za składanie fałszywych zeznań lub zatajenie prawdy, zagrożonych karą pozbawienia wolności do lat 3, oświadczam, że powyższe dane są zgodne z prawdą”.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że przepis art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, który ustanawia odpowiedzialność karłą za składanie fałszywych zeznań, ma następujące brzmienie: „Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. Podkreślenia wymaga, że przestępstwa fałszywych zeznań, o którym mowa w tym przepisie, można dopuścić się w postępowaniu sądowym albo też w innym postępowaniu, przy czym ustawodawca wymaga, by było to postępowanie prowadzone na podstawie ustawy.

W art. 233 § 6 Kodeksu karnego ustawodawca rozciąga odpowiedzialność za składanie fałszywych zeznań również na składanie fałszywych oświadczeń, przyjmując, że: „Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej”. W uzasadnieniu wyroku WSA w Kielcach z 25 października 2012 r. I SA/Ke 506/12 stwierdzono: „Jeżeli ustawodawca zamierza nadać wymaganym oświadczeniom składanym przez zainteresowane podmioty rygor odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), to rygor ten wprowadza wprost do ustawy i dopiero wówczas, w razie przeniesienia kompetencji do określenia przez organ samorządu wzoru informacji i deklaracji, winien przewidzieć w treści upoważnienia wymóg pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań)”. Takiego upoważnienia nie może kreować akt rangi podustawowej (por. wyrok NSA z 11 lipca 2017 r. II FSK 1219/17).

Ustawodawca, upoważniając w art. 110 ust. 10 u.p.s. radę gminy do opracowania i kierowania do wdrożenia lokalnych programów pomocy społecznej, jak i do uchwalania programów osłonowych, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 u.p.s., nie przewidział możliwości odbierania jakichkolwiek oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej ustanowionej w art. 233 § 6 Kodeksu karnego. W niniejszej sprawie nie może mieć również zastosowania art. 233 § 1 Kodeksu karnego i przewidziana tam odpowiedzialność karna za składanie fałszywych „zeznań mających służyć jako dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy”, skoro postępowanie o udzielenie pomocy finansowej ustanowionej w ramach Programu jest prowadzone w oparciu o przepisy uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego.

Podsumowując, wprowadzenie przez Radę Miejską w Szamocinie do omawianego wzoru wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach programu osłonowego oświadczenia wnioskodawcy o zgodności z prawdą podawanych w tym wniosku danych - pod rygorem „odpowiedzialności karnej z art. 233 §1 Kodeksu Karnego za składanie fałszywych zeznań lub zatajenie prawdy zagrożonych karą pozbawienia wolności do lat 3”, pozostaje w wyraźnej sprzeczności z art. 233 § 1 i § 6 Kodeksu karnego w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 u.p.s. Wykazane uchybienie stanowi istotne naruszenie prawa, skutkujące koniecznością stwierdzenia nieważności wadliwego zwrotu.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska w Szamocinie

Burmistrz Miasta i Gminy Szamocin